

Families First

Doel

Het doel van Families First is om het gezin bij elkaar te houden en te voorkomen dat één of meer kinderen uit huis worden geplaatst. Om uithuisplaatsing te voorkomen wil Families First ervoor zorgen dat de veiligheid van de kinderen in het gezin gewaarborgd is.

Doelgroep

De doelgroep van Families First zijn gezinnen die in een crisissituatie verkeren, en waarbij één of meer kinderen in de leeftijd van 0 tot 18 jaar uit huis geplaatst dreigen te worden.

Contra-indicaties

Wanneer de veiligheid van het kind in het gezin niet voldoende gewaarborgd kan worden, wordt een gezin niet toegelaten tot het programma.

Aanpak

De hulp van Families First duurt vier tot maximaal zes weken. Vier à vijf keer per week komt een hulpverlener in het gezin. Deze gezinsmedewerker is zeven-dagen-per-week, 24-uur-per-dag bereikbaar voor het gezin. De hulp sluit aan bij de behoeften van het gezin en is gericht op het versterken van datgene wat goed gaat. De aanpak is ingedeeld in fasen en doelgericht. De eerste twee weken zijn gericht op het bezweren van de crisis, het verlenen van praktische en materiële hulp waar nodig en het verbeteren van de veiligheidssituatie voor de kinderen. Tevens wordt een begin gemaakt met het versterken en uitbreiden van de krachten van de gezinsleden. Na twee weken worden doelen en plan van aanpak indien nodig bijgesteld. In de volgende twee weken ligt het accent op het versterken van het sociale netwerk van het gezin. De praktische en materiële hulp wordt afgebouwd zodat het gezin zoveel mogelijk weer zelfstandig de taken van het dagelijkse leven oppakt. Een ander belangrijk onderdeel van deze fase is het starten van vervolghulp. Na vier weken kan de hulp met maximaal twee keer één week worden verlengd. Na afsluiting van Families First vinden follow-up bezoeken plaats, waarbij de gezinsmedewerker nagaat hoe het gezin functioneert. Als blijkt dat er in de tussenliggende periode problemen ontstaan zijn, heeft de gezinsmedewerker de mogelijkheid om in maximaal drie contacten eerder geleerde vaardigheden op te frissen en ondersteuning te bieden bij het oplossen van problemen

Werkzame factoren

Families First benut de crisis om veranderingen tot stand te brengen. De gezinsmedewerker is meerdere malen per week in het gezin en 24 uur per dag bereikbaar. De gezinsmedewerker biedt praktische hulp als het nodig is om de draaglast te verminderen, richt zich op het aanleren en versterken van vaardigheden en zet het sociale netwerk van het gezin in. De aanpak sluit aan bij de wensen en de behoeften van de gezinsleden en is gericht op competentievergroting.

Effectiviteit

Uit Nederlands veranderingsonderzoek naar de effectiviteit van Families First blijkt dat risicokinderen in meerderheid bij beëindiging van de hulp nog thuis wonen, ook na een follow-up van 3, 6 en 12 maanden. Er zijn positieve effecten gemeten op het functioneren van kinderen en gezinnen, en op de ervaren opvoedingsbelasting van moeders (De Kemp, Veerman, & Ten Brink, 1998; Kemper, 2004). Amerikaans onderzoek naar Homebuilding (waarop Families First is gebaseerd) en Nederlands onderzoek naar Families First voor licht

verstandelijk gehandicapte jongeren en hun gezinnen laten eveneens positieve effecten zien op het voorkomen van uithuisplaatsing (Kinney, Haapala, & Booth, 1991; Monshouwer, Ten Brink & Veerman, 2000).

Deze interventie is door een panel van onafhankelijke deskundigen (Panel Jeugdzorg) beoordeeld als 'deels effectief'. Aangescherpte criteria voor bewezen effectiviteit maken een herbeoordeling door de Erkenningscommissie (Jeugd)Interventies noodzakelijk. In afwachting daarvan is het paneloordeel 'deels effectief' vervangen door 'theoretisch goed onderbouwd'.

Meer informatie

Het programma is ontwikkeld door NIZW Jeugd in Utrecht in samenwerking met PI Research in Duivendrecht. NIZW Jeugd is met ingang van 1 januari 2007 overgegaan in het Nederlands Jeugdinstituut (NJI). Het NJi is licentiehouder voor Nederland. Collegio is sublicentiehouder en verstrekt licenties aan uitvoerende locaties. Informatie over de basis- en teamleiderstraining is te verkrijgen via Collegio: <http://www.collegio.nl/families-first>.

Families First medewerkers volgen een vijfdaagse basistraining en worden daarna ingewerkt op locaties middels een schaduwstelsel. Ze volgen twee maal per jaar een aanvullende workshop. De teamleider volgt een tweedaagse teamleiderstraining (Berger, Portengen, Spanjaard & Heuven, 1998; Consortium Families First, 1996).

De methodiek is beschreven in een handleiding voor gezinsmedewerkers (Spanjaard & Haspels, 2005). Deze handleiding is te bestellen bij Uitgeverij SWP (<http://famfirst.swpbook.com>). Er is ook een handleiding voor teamleiders (Berger e.a. 1998). Deze kan gratis worden gedownload via de site van het Nederlands Jeugdinstituut (<http://www.nji.nl>).

Een uitgebreide beschrijving van deze interventie (Berger, 2005), waarop de informatie uit deze fiche gebaseerd is, is te vinden in de databank effectieve jeugdinterventies van het Nederlands Jeugdinstituut: www.jeugdinterventies.nl.

Referenties

Berger, M.A. (2005): *Databank Effectieve Jeugdinterventies: beschrijving 'Families First'*. Utrecht: NIZW. Gedownload op 07-02-2012 van www.nji.nl

Berger, M., Portengen, R., Spanjaard H. & L. Heuven (1998). Families First. Handleiding voor Teamleiders. Utrecht: NIZW.

De Kemp, R.A.T, Veerman, J.W. & Ten Brink, L.T. (1998). *Evaluatieonderzoek Families First Nederland. Bundeling van de delen 1 t/m 5*. Utrecht: NIZW.

Kemper, A. (2004). *Intensieve vormen van thuisbehandeling: doelgroep, werkwijze en resultaten*. Proefschrift. Nijmegen: Radboud Universiteit.

Kinney, J., Haapala, D. & Booth, C. (1991). Keeping families together. The Homebuilders model. New York: Aldine de Gruyter.

Monshouwer, H.J., Brink, L.T. ten & Veerman, J.W. (2000). Families First voor licht verstandelijk gehandicapten. Eindverslag. Deel 2: Evaluatieonderzoek. Utrecht: NIZW.

Spanjaard, H. & Haspels, M. (2005). Families First. Handleiding voor gezinsmedewerkers. Amsterdam, SWP.